

556 situaci správné a na jejich podnět navrhuji, aby vláda jím jmenovala Ivana Turjanicu, odborového tajemníka, nyní důstojníka našeho vojenského sboru.¹

2. Viest dnes ráno odletěl, napřed ke sboru a pak na Slovensko. Očekávám, že náš odlet by se dal uskutečnit v nejlepším případě koncem týdne.

3. Na podnět komunistů jsme učinili společný projev do českých zemí.² Byl nám předložen koncept stylizovaný jimi a Laušmanem, přijali však v podstatě všechny změny, jež jsme žádali. Souhlasili jsme zásadně všichni, že by v této situaci projev měl svůj význam politický, i když o jeho praktické ceně lze mít v této chvíli pochybnosti. Při jeho projednávání však jsme se znovu přesvědčovali o dobré vůli zdejších kolegů a o snaze se dohodnout.

4. O změně ve velitelství sboru³ se dovidám jen nepřímou a kuse. Nemohu Vám k tomu tedy podat vysvětlení.

Sdělte, co je se sledem 1a) a co s dalšími.⁴ Sdělte nám též co nejdříve čísla úředního věstníku jednotlivých dekretů, jak je prezident Beneš podepíše. Budu je potřebovat pro citaci ve svých vyhláškách. Němec.

Fierlinger.

AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 2154 (Mos. 290). Záznam dešifrované došlé depeše (d. 21. 9. 1944). Strojopisný prepis.

336

1944, september 21. Banská Bystrica. — Obežník povereníctva SNR pre veci vnútorné so smernicami o zaistovaní politických previnilcov.

Predmet: Zaistovanie politických previnilcov.

Všetkým okresným a notárskym úradom, okresným a miestnym národným výborom, okresným četníckym veliteľstvám a četníckym staniciam. Veliteľstvu Čs. armády — na vedomie.

Vyskytujú sa mnohé prípady, že bez predbežného dôkladného vyšetrenia sú zaistované osoby, u ktorých sa po vyšetrení dokáže, že ich zaistenie bolo neodôvodnené. Zapričíňuje sa tým veľa zbytočnej práce a podobné pokračovanie nás v národneoslobodzovacom boji poškodzuje.

Aby sa v budúcnosti podobné prípady nemohli opakovať, vydávam vzorné tlačivo a žiadam, aby pri každom vyšetrení politického previnilca boli presne zodpovedané všetky v tlačive uvedené otázky. Vyšetrovanie prevedie četnícka stanica, a to buď z vlastnej iniciatívy alebo na požiadanie miestneho národného výboru.

¹ Londýnska vláda tento návrh prijala, čo vyplýva z Masarykovej depeše Fierlingerovi z 26. 9. 1944. Tu sa hovorí: „Vyříd Němcovi, že vláda schválila Ivana Turjanicu jako politického poradce s tím, aby jel také s delegací na Slovensko, ovšem od té chvíle nemůže už být v činné službě vojenské. Posíláme tutěž zprávu na Slovensko pro případ, že Němec už odjel z Moskvy. V tom případě zaříd sám laskavě, aby Turjanica byl uvolněn z vojny a poslán co nejrychleji na Slovensko.“ (AMZV Praha. Depeše odeslané, 1944, čís. 2429, Mos. 272.)

² Viď dokument čís. 296 zo 16. 9. 1944. Problematiky sa ďalej týka dokument čís. 364 z 26. 9. 1944. Porov. tiež príslušnú pasáž z Uhlířovej zprávy (dokument čís. 563 zo 14. 12. 1944).

³ Šlo o I. čs. armádny sbor v SSSR.

⁴ Týka sa ďalších častí výpravy čs. vládnej delegácie. Viď tiež dokument čís. 269 z 9. 9. 1944

Každý jednotlivý prípad musí byť prejednaný na schôdzi miestneho národného výboru, ktorá za týmto účelom musí byť ihneď zvolaná. Dvoma zástupcami výboru uhodnovený výpis zo zápisnice sa predloží príslušnému okresnému národnému výboru i s vyšetrením podľa pripojeného vzoru. Okresný národný výbor rozhodne, či dotýčny má byť predbežne ponechaný na slobode alebo či má byť zaistený, poprípade postavený pod policajný dozor. Zaistenie sa prevedie predbežne v sídle okresu. Keď sa jedná o zvlášť nebezpečné osoby, prichytené pri trestnom čine, poprípade o také, ktoré sa za minulého režimu mimoriadne exponovali, prevedte zaistenie okamžite a zaisteného ihneď dopravte do zaisťovacieho tábora v Slovenskej Lupči.

V každom prípade treba urýchlene predložiť 1. záznam o vyšetrení podľa pripojeného vzoru, 2. výpis zo zápisnice miestneho národného výboru, okresného národného výboru na potvrdenie. Tento nám spis predloží *ihneď* s odôvodňujúcou správou.

Notárskym úradom ukladáme, aby zápisnice miestnych národných výborov starostlivo viedli a s tým súvisiace písomnosti urýchlene vybavovali.

Ad 1) *Zaisťovanie osôb partizánmi.*

Podľa dohody s Hlavným partizánskym veliteľstvom na Slovensku, partizáni môžu previesť zaistenie politických previnilcov len po predchádzajúcom súhlase miestnych národných výborov. Partizánmi zaistené osoby majú byť odovzdané četníctvu a dopravené ihneď po zaistení do zaisťovacieho tábora v Slovenskej Lupči. Miestny národný výbor o každom takomto prípade urýchlene upovedomí Okresný národný výbor a tento podá príslušné hlásenie SNR, Povereníctvu pre veci vnútorné.

Ad 2) Výkon bezpečnostnej služby na oslobodenom území podľa uznesenia Slovenskej národnej rady zo dňa 18. IX. 1944, t. j. menovite zatýkanie, zaisťovanie a väznenie vykonávať môžu oproti civilným osobám iba orgány četníckej a policajnej služby. O každom takomto zákroku treba ihneď podať správu Povereníctvu pre veci vnútorné.

Ad 3) Všetky zaistené osoby musia byť dopravené do zaisťovacieho tábora v Slovenskej Lupči. Zakazuje sa vydať zaistené osoby partizánskym oddielom alebo ktorýmkoľvek iným skupinám, pokiaľ nepredložia písomný súhlas nášho povereníctva.

Ad 4) Četnícke stanice, národné výbory, okresné národné výbory sú zodpovedné za dodržanie týchto predpisov.

Slovenská Národná Rada,
Povereníctvo pre veci vnútorné:
Dr. Husák v. r.